

Kairakääpä

Urskogsticka
Antrodia primaeva

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)



Luonnehdinta

Kairakääpä on yksivuotinen, tiiviisti alustallaan kasvava pienikokoinen kääpä. Tuoreena se on vahamaisen kuultava, kuivana hauras. Yläpinta on mattamainen ja kermanvärinen tai ruostelaikkuinen. Itiöemän reuna on valkoinen ja kuivana se on pillipintaa vaaleampi. Pillipinta on valkoinen, vanhemmiten hieman ruosteenvärinen, kuivana kellertävä tai ruosteensuskea. Kulmikkaita pillejä on 1–4 millimetrillä. Pillistössä on myös suurempia ja pitkulaisia pillejä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Kairakääpä kasvaa kaatuneilla mäntykeloilla tai kannoissa. Se on tavattu usein hiiltyneiltä kannoilta, mikä viittaa siihen, että kairakääpä viihtyy paloaukeilla. Lajia tavataan vain Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Nykytila ja uhkatekijät

Kairakääpä on harvinaistunut metsäpalojen vähennyttyä. Yli puolet tunnetuista kasvupaikoista on suojelematta.

Hoitosuositukset

Kairakääpä ilmeisesti hyötyisi esimerkiksi hakkuiden jälkeen tehdystä hallitusta metsän kulotuksesta, kunhan kannot ja riittävä määrä maapuuta jätetään metsään. Luonnonhoidollisen kulotuksen toteuttamiseen on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

- Kotiranta, H., Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009. Suomen kääväkkäiden ekologia, levinneisyys ja uhanalaisuus. – Norrlinia 19: 1–233.
- Kotiranta, K. & Niemelä, T. 1996. Uhanalaiset käävät Suomessa. 2. uudistettu painos. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ympäristöopas 10. 184 s.
- Niemelä, T. 2005. Käävät, puiden sienet. Luonnontieteellinen keskusmuuseumi, Kasvimuseo, Helsinki. 319 s.

Kuva: Pekka Helo